

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties (BZK)
Mw. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Datum
3 juni 2020
Kenmerk
TLD/U202000424
Telefoon
06 13783981
Bijlage(n)
1

Onderwerp
lokale politieke partijen

Geachte mevrouw Ollongren,

U heeft een toezegging aan de Tweede Kamer gedaan om de leden een dezer dagen te informeren over de voortgang van het voorstel Wet politieke partijen (Wpp). Wij bieden u daarom graag het advies van het door het VNG bestuur ingestelde Expertiseteam lokale politieke partijen aan: “Gelijke monniken, gelijke kappen: *Weg met het onderscheid tussen lokale en landelijke politieke partijen*”.

Dit advies is op 28 mei 2020 door het VNG bestuur besproken. Het bestuur heeft aangegeven dat zij blij zijn met dit advies en het van harte ondersteunen.

De lijn in dit advies is helder. Een derde van de raadszetels wordt op dit moment ingenomen door vertegenwoordigers van lokale politieke partijen. In het belang van een goed functionerende lokale democratie is er geen reden te bedenken om lokale politieke partijen anders te behandelen dan landelijke politieke partijen. Lokale politieke partijen hebben ook recht op toegang tot financiële ondersteuning en recht op toegang tot kennis. Beide zaken worden voor landelijke partijen geregeld via de Wet financiering politieke partijen (Wfpp). De wet die straks wordt ondergebracht in de Wpp. Deze wet dient dan ook aangepast te worden zodat ook lokale politieke partijen een beroep kunnen doen op de regelingen die zijn opgenomen in deze wet.

Onderzoek expertiseteam

Het expertiseteam heeft onderzocht of er sprake is van ongelijkheid tussen lokale politieke partijen en lokale afdelingen van landelijke partijen. Heeft onderzocht waarin deze ongelijkheid zit om zo nodig oplossingen aan te dragen om de ongelijkheid op te heffen.

Lokale politieke partijen vormen een omvangrijk onderdeel van onze lokale democratie. Uit de gesprekken die het expertiseteam heeft gevoerd komt een divers beeld naar voren. Er zijn verschillen tussen partijen in organisatiegraad, ervaring en functioneren.

Uit de gesprekken met de vertegenwoordigers van lokale partijen komt ook naar voren dat er vaak sprake is van een gevoelde achterstand ten opzichte van de lokale afdelingen van landelijke partijen. Dit is niet altijd duidelijk onder woorden te brengen. Het gevoel er alleen voor te staan, de weg niet goed te weten, door landelijke partijen niet voor vol te worden aangezien. Een gevoel dat bij beginnende partijen meer speelt dan bij partijen met een lange traditie.

Knelpunten

Wat betreft de ongelijkheid worden er een aantal knelpunten geconstateerd waarvan wij hier de twee belangrijkste noemen::

- geld (*lokale politieke partijen ontvangen geen subsidie*).
- kennis (*lokale politieke partijen hebben geen toegang tot een centrale organisatie voor kennis en ondersteuning*).

Oplossingen

Bij het zoeken naar oplossingen heeft het expertiseteam stil gestaan bij de vraag welke oplossingen mogelijk zijn en of de oplossingen de ongelijkheid wegneemt. Dit speelt met name bij het financiële knelpunt. Er is geen inzicht in financiën van lokale afdelingen van politieke partijen. Of en welke bedragen een lokale afdeling krijgt van de moederpartij is niet inzichtelijk maar ook is niet duidelijk welke lokale afdeling ondersteuning krijgt (bijv. verkiezingsmateriaal of juridische deskundigheid) of moet inkopen. Daarnaast speelt de vraag of er een financiële regeling voor alleen lokale partijen dient te komen (waarbij er diverse definities zijn van wat een lokale partij wel of niet is) of ook een regeling voor lokale afdelingen. Het expertiseteam heeft vastgesteld dat het uiteindelijk gaat om een goed functionerende lokale democratie waarvoor een krachtige gemeenteraad van belang is. Daarom stelt zij een subsidieregeling voor waarvan alle in de raad vertegenwoordigde politieke partijen gebruik van kunnen maken. In lijn met de bestaande Wet financiering politieke partijen krijgen lokale partijen ook een basisbedrag, hiervoor komen lokale afdelingen niet voor in aanmerking. Op deze wijze wordt de ongelijkheid wellicht niet opgeheven maar wel verkleind.

Om de twee belangrijkste knelpunten op te lossen is een aanpassing van de Wfpp/Wpp noodzakelijk.

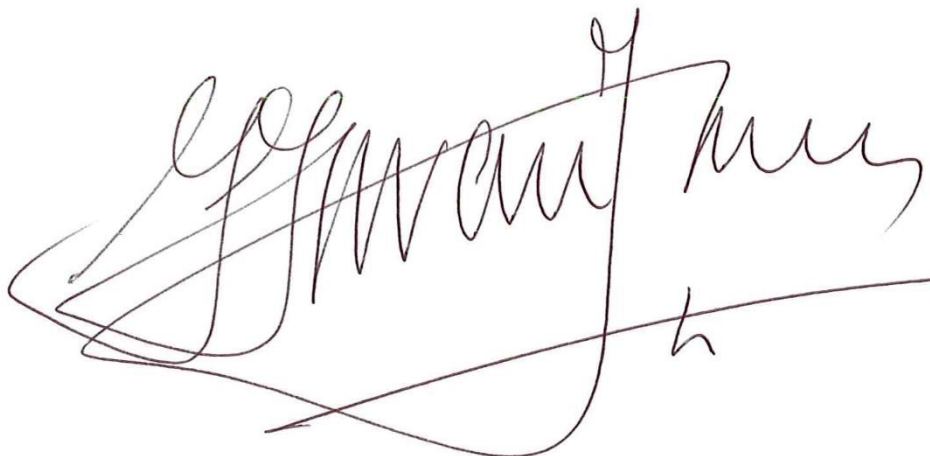
Allereerst voor de al genoemde financiële ondersteuning. In de Wfpp moet een regeling komen waardoor ook decentrale¹ politieke partijen subsidie kunnen aanvragen. Op basis van een raads- of statenzetel kan een lokale partij of lokale afdeling van een landelijke partij die heeft meegedaan aan de laatste raadsverkiezing subsidie aanvragen vergelijkbaar met de manier waarop nationale politieke partijen subsidie ontvangen. Door koppeling aan de raadsverkiezingen is duidelijk dat tussentijdse afsplitsingen van partijen tijdens een raadsperiode geen subsidie kunnen aanvragen. Het budget wat nu beschikbaar is voor nationale partijen dient ook beschikbaar te komen voor decentrale partijen. Dit houdt in dat er een bedrag van € 1000,- per zetel beschikbaar is voor alle partijen in de raad. Daarnaast alleen voor de lokale politieke partijen een basisbedrag van € 1500,- . Om de administratieve lasten te beperken wordt niet gewerkt met een bedrag voor het aantal leden per partij. Door deze regeling is het voor elke raadsfractie duidelijk op welk subsidie bedrag zij jaarlijks kunnen rekenen.

¹ Het advies ziet op alle decentrale lokale partijen. Voor de eenvoud wordt doorgaans over de gemeenteraad gesproken, maar dit betreft ook de Provinciale Staten.

Het tweede knelpunt, kennis, kan eveneens opgelost worden door een aanpassing van de Wfpp. Door een regeling in de wet op te nemen waardoor instellingen die zich richten op de ondersteuning van lokale politieke partijen subsidie kunnen aanvragen. Het expertiseteam denkt hierbij concreet aan het bestaande Kennispunt lokale politieke partijen. Dit moet worden verzelfstandigd en verder uitgebouwd worden tot een centrale organisatie die zich richt op de ondersteuning van lokale politieke partijen. In het advies wordt aangegeven welke rol het nieuwe Kennispunt lokale politieke partijen kan innemen. Door wijziging van de Wfpp krijgt het Kennispunt een structurele financiële basis en kan het lokale politieke partijen blijvend ondersteunen.

Wij vertrouwen erop dat u dit advies betrekken bij het ontwerpen van de Wpp. Uiteraard zijn wij altijd bereid tot een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Jan van Zanen', with a large, sweeping flourish underneath.

Jan van Zanen
voorzitter